

FINANSPOLICY

Finanspolicy för Ljusdals kommun med föreskrifter om kommunens medelsförvaltning och finansiering av framtida pensionsåtaganden

Kommunfullmäktige 1993-12-06, § 200

Rev Kf § 211/99,

Rev Kf 2001-12-03 § 238, 7.1

Rev Kf 2007-12-17, § 195

Reglemente för medelsanvisning ersätts av Finanspolicy enl. beslut i Kf 2006-12-11, § 193

MÅLGRUPP: Tjänstemän på ekonomikontoret och övriga förvaltningar som arbetar med penninghantering.

1. Finanspolicyns syfte och omfattning

Finanspolicyn syftar till att lägga fast mål och riktlinjer för kommunen inom följande områden:

- Likviditetshantering
- Upplåning och leasing
- Placering av medel och utlåning
- Pensionsåtaganden
- Borgensåtaganden
- Rapportering och uppföljning

2. Övergripande mål för finansverksamheten

Kommunens finansverksamhet skall bedrivas så att kommunens betalningsförmåga skall säkerställas på såväl kort som lång sikt.

Verksamheten skall genomföras på ett säkert och effektivt sätt utan spekulativa inslag.

Medelsförvaltningen skall medverka till att optimera kommunens räntenetto vid en tillfredsställande likviditet och given risknivå vid placering och uppföljning.

3. Ansvars- och befogenhetsfördelning

Kommunfullmäktige fastställer riktlinjer och policy samt övergripande finansiella mål för kommunen och beslutar om ändringar i dessa.

Kommunstyrelsen ansvarar för kommunens medelsförvaltning inom ramen för fullmäktiges delegation.

Kommunens ekonomienhet ansvarar under kommunstyrelsen för genomförandet av den finansiella verksamheten.

Kommunens bolag skall följa denna policy i tillämpliga delar. Respektive styrelse har ett självständigt ansvar för bolagets finansiella verksamhet och risker.

4. Finansförvaltning och internbank

Kommunens centrala ekonomienhet under ledning av ekonomichefen ansvarar för finansförvaltning och fungerar som internbank. Finansförvaltningens uppgift är att

* Ha det övergripande ansvaret för kommunens finansiella verksamhet.

- * Bevaka utvecklingen i de finansiella marknaderna.
- * Lämna erforderligt stöd i finansiella frågor till koncernens olika enheter.
- * Samordna kommunens upplåning, utlåning och placeringar av överlikviditet inom ramen för gällande delegationer.
- * Ombesörja att kommunstyrelsen erhåller information om den finansiella utvecklingen och ställningen i samband med delårsbokslut och årsredovisning.
- * Administrera kommunens internleasing.

Internbankens uppgift är

- * Administration och samordning av koncernens betalningsströmmar.

5. Likviditetshantering

- Likviditetsplanering
- Betalningsberedskap
- Betalningsströmmar
- Kravverksamhet
- Kassafunktion och koncernkonto

5.1 Likviditetsplanering

Likviditetsplanering har till syfte att ge kommunen en tillfredsställande betalningsberedskap. Uppgifter om uppskattade in- och utbetalningar under det kommande året, deras storlek och tid när de infaller, sammanställs i en likviditetsbudget vilken blir ett viktigt underlag för placering av likvida resurser och för tillfällig upplåning.

5.2 Betalningsberedskap

Kommunen skall upprätthålla en god betalningsförmåga genom att hålla en likviditetsreserv, använda sig av koncernkonto och ha tillgång till kontokredit.

5.3 Betalningsströmmar

5.31 Syfte

In- och utbetalningar skall hanteras effektivt i syfte att frigöra kapital och minimera antalet icke räntebärande dagar. Detta innebär att inbetalningarna skall erhållas så snabbt som möjligt och utbetalningarna skall ske så sent som möjligt utan att risken för dröjsmålsränta uppstår. Hanteringen av betalningsflöden skall inriktas på att

- Minimera antalet perioder med upplåningsbehov
- Öka kassaöverskott
- Uppnå en bra förräntning av detta överskott med tanke på risk och säkerhet

5.32 Hantering av inbetalningar

Huvudprincipen är att betalning för kommunens tjänster skall erläggas så nära tjänsternas utförande som möjligt. Följande regler och rutiner skall iakttagas:

- Om betalning för faktura, avgift mm erläggs för sent skall kommunen debitera dröjsmålsränta samt eventuell påminnelse- och kravavgift
- Kreditfakturor skall utnyttjas omgående
- Enkla avgifter och taxekonstruktioner bör eftersträvas för att begränsa administrationskostnader
- Utnyttja autogiro vid inbetalningar till kommunen där så är möjligt
- Utnyttja elektronisk faktura där så är möjligt
- Utnyttja samdebitering där så är möjligt

5.321 Statsbidrag

- Rekvisition skall göras i omedelbar anslutning till tjänstens utförande
- Där det är möjligt begära att få förskott
- Kartlägga statsbidragen så att de bidrag som kommunen är berättigad till och intresserad av verkligen söks

5.322 Ersättning från andra kommuner och landsting

- I möjligaste mån skall debitering ske månadsvis och så att sista förbrukningsdag och förfallodag sammanfaller
- Bevakning skall ske så att ersättningen kommer in i rätt tid

5.323 Avgifter och hyror

Debitering skall i möjligaste mån ske månadsvis i förskott och så att förfallodagen infaller i anslutning till månadsskiftet.

5.324 Betalning för externa arbeten

För arbeten som pågår under längre tid och är av större omfattning skall debitering ske månadsvis, andra arbeten skall faktureras omedelbart efter arbetets färdigställande.

5.33 Hantering av utbetalningar

Vid utbetalningar är det viktigt att kommunen utnyttjar de krediter som överenskommes och att betalning för kommunens skulder ske på förfallodagen eller inom den tid som anges av ekonomienheten.

5.331 Leverantörsfakturor

- Alla fakturor skall ankomstregistreras
- Betalningsvillkor skall vara minst 30 dagar från fakturornas ankomstdatum
- Faktureringsavgifter och liknande accepteras inte
- Dröjsmålsräntor betalas enligt räntelagen

5.332 Föreningsbidrag m m

Bidrag till föreningar m m skall fördelas under året.

5.4 *Kravverksamhet*

5.41 Syfte

Genom en effektiv bevakning av kommunens fordringar och en snabb kravrutin minska förlust av intäkter p g a försenade och uteblivna inbetalningar då fortsatta leveranser kan stoppas i tid.

5.42 Utformning av kravverksamhet

Kravverksamheten skall bedrivas enligt god inkassosed. Fasthet och kontinuitet i handläggningen eftersträvas.

- Betalningspåminnelse och krav skall skickas utan dröjsmål
- Dröjsmålsränta och kostnader för kravåtgärder tas ut av gäldenärerna

- Dröjsmålsränta fastställs med utgångspunkt från räntelagen
- Kostnader för kravåtgärder debiteras med maximalt tillåtna belopp
- Betalningsföreläggande / lagsökning lämnas ej till tingsrätten / kronofogden på fordringar som bedöms omöjliga att erhålla likvid för
- Avskrivning av fordringar beslutas av respektive nämnd eller efter särskilt antagna delegationsföreskrifter
- Avskrivna fordringar skall fortsätta bevakas

5.5 *Kassafunktion*

5.51 Syfte

Kassafunktionens uppgift är att styra samspelet mellan å ena sidan in- och utflöden och å andra sidan över- och underskott.

5.52 Koncernkonto

För att effektivisera penninghanteringen skall samtliga saldon och likvidströmmar i kommunkoncernens olika enheter vara samordnade i räntebärande koncernkonto.

5.53 Saldohantering

- Antalet handkassar skall minimeras
- Avgifter m m som betalas kontant eller med check skall omgående sättas in på bank
- Kvittningsmöjligheter skall utnyttjas
- Kommunen skall regelbundet förhandla med bankerna om villkor för avgifter och ränteberäkning. Kommunen skall också löpande kontrollera att ränteberäkningen stämmer överens med ingångna avtal
- Automatiska överföringar mellan bank och plusgiro skall prioriteras

6. Upplåning och leasing

6.1 Syfte

Kommunen skall sträva efter att finansiera utbyggnad och förnyelse av kommunala verksamheter med egna medel. Lånefinansiering skall i första hand ske i de taxefinansierade verksamheter där full kostnadstäckning eftersträvas.

Kortfristig upplåning (löptid högst 1 år) får ske för att täcka tillfälliga likviditetsbrister eller i avvaktan på långfristig upplåning

Långfristig upplåning (löptid mer än 1 år) ska i första hand avse omläggning av befintliga lån.

Kommunen i egenskap av skattemedelsförvaltare skall inte bedriva arbitrage verksamhet, d v s låna upp pengar i syfte att placera dem för att göra räntevinster.

6.2 Motparter vid upplåning

Följande motparter godkänns:

- Svenska staten och av staten garanterade verksamheter såsom statliga verk
- I Sverige verksamma banker och fondkommissionärer och av dem garanterade lånekonstruktioner
- Bostadsfinansieringsinstitut eller liknande
- I Sverige verksamma försäkringsbolag och pensionsanstalter
- Kommuner, kyrkokommuner och landsting
- Ljusdals kommuns aktiebolag, stiftelser och donationsfonder

Kommuninvest i Sverige AB

Vid upphandling av lån skall alltid minst tre kreditgivare lämna anbud. Anbudena skall förutom ränte- och amorteringsvillkor även innehålla uppgifter om den effektiva årsräntan inklusive alla kostnader.

Finansieringsformer av typen sale och lease back och fastighetsrenting behandlas ej i denna policy. Dessa är av en sådan komplexitetsgrad att de får studeras från fall till fall.

6.3 *Leasing*

Förutom extern upplåning kan finansiering ske i form av leasing. Då leasing används som finansieringsform skall kommunens internleasing användas. Internleasingen hanteras av kommunens finansförvaltning över vilken ekonomienheten ansvarar.

Extern leasing som finansieringsform skall endast användas i undantagsfall och skall alltid godkännas i förväg av kommunens ekonomichef.

7. Placering av medel och utlåning

7.1 *Syfte*

Kommunens överskottslikviditet bör i första hand användas för avsättningar till pensionsfonden och för att avbetala befintliga lån. I övrigt skall överskott av likvida medel placeras. Vid placeringar skall hänsyn tas till kommunens betalningsberedskap.

7.2 *Placeringsregler*

Kommunens medelsplacering skall uppfylla kravet på god säkerhet vilket innebär att bl. a. kredit- och ränterisker skall undvikas eller minimeras.

Vid placering av kommunens medel skall därför sådana former väljas att kraven på mycket lågt risktagande tillgodoses och att, med beaktande av detta, bästa möjliga förräntning eftersträvas.

Placering får endast göras i svenska räntebärande värdepapper och räntefonder. Svenska aktier och aktierelaterade instrument / aktieobligationer skall vara börsnoterade. Med börsnoterade menas föremål för regelbunden handel på marknadsplats som är öppen för allmänheten och som står under tillsyn av myndighet eller annat behörigt organ.

7.3 *Motparter vid placering*

Godkända motparter vid placering av kommunala medel är:

- Svenska staten och av staten garanterade verksamheter såsom statliga verk
- I Sverige verksamma banker och fondkommissionärer och av dessa garanterade placeringar
- Bostadsfinansieringsinstitut eller liknande
- I Sverige verksamma försäkringsbolag och pensionsanstalter
- Kommuner, kyrkokommuner och landsting
- Ljusdals kommuns aktiebolag och stiftelser
- Kommuninvest i Sverige AB

Vid upphandling av placeringar skall alltid minst tre motparter/låntagare lämna anbud.

7.4 *Extern utlåning*

Utlåning till föreningar m m som verkar inom kommungränser får förekomma i en mycket begränsad omfattning.

7.5 Fondförvaltning

Kommunen förvaltar donationsfonder och fonder tillhörande kommunala affärsverk. Krav på motparter och avkastning skall motsvara dem vid övriga kommunala placeringar.

7.6 Extern förvaltare

Vid extern förvaltning av kommunens medel skall skriftligt avtal upprättas mellan kommunen och den externa förvaltaren. Avtalen skall utformas så att den externa förvaltarens uppdrag inte strider mot kommunens finanspolicy.

8. Riskhantering

8.1 Finansiella risker

Finansiella risker uppstår vid upplåning och placering av medel då kostnader kan stiga och avkastningen sjunka.

8.11 Valutarisk

En valutarisk innebär en risk för att kronans värde försämras i förhållande till de valutor man har tagit upp lån i. För att eliminera denna risk tillåts inte upplåning i utländsk valuta.

8.12 Kreditrisk

Med kreditrisk avses risken för att man ej får igen utlånat kapital på grund av låntagarens insolvens. Denna risk minimeras genom att antalet motparter kommunen handlar med avgränsas. Se förteckning över motparter i avsnitt 7.3 *Motparter vid placering*.

8.13 Ränterisk

Ränterisken är risken att oväntade förändringar i det allmänna ränteläget leder till ett lägre räntenetto. För att minimera ränterisken bör man iaktta följande:

- Vid långfristig upplåning skall olika bindningstider tillämpas
- Lånekonverteringstillfällen skall spridas under året
- Befintliga metoder och hjälpmedel för att identifiera, mäta och kontrollera risker skall användas

8.14 Försäkringsinstrument

För att minska riskerna i den finansiella verksamheten används försäkringsinstrument. Dess syfte är att låsa avkastningen / räntekostnaden på en känd nivå. Kommunen får använda följande försäkringsinstrument:

- Terminer
- Swap
- Optioner

8.2 Hanterings- / administrativ risk

Denna risk hör samman med utförandet av finansiella transaktioner där oegentligheter eller misstag kan få ekonomiska konsekvenser för kommunen.

För att eliminera denna risk skall

- Finansverksamheten ha tillräckliga resurser för att bedriva en bra finansverksamhet
- Kontroll- och uppföljningsrutiner finnas och fungera

8.3 *Bankrelationer*

Kommunen bör regelbundet begära in anbud från banker på kostnader för olika typer av banktjänster. Placering och upplåning skall ske där bästa villkor kan erhållas. Vid bedömning av villkor skall hänsyn tagas till ränteläge, motparters pålitlighet och servicekvalitet.

8.4 *Ansvar och genomförande*

Ekonomichefen beslutar efter föredragning för kommunstyrelsens ordförande om att konvertera eller lösa befintliga lån samt göra placeringar.

Kommunstyrelsen beslutar om att uppta nya lån med högsta löptid av 1 år.

Kommunfullmäktige beslutar om upptagande av nya lån med löptid längre än 1 år.

8.5 *Firmatecknare*

Lånehandlingar skall undertecknas enligt § 23 i *Reglemente för kommunstyrelsen*.

9. Pensionsåtaganden

- Bakgrund
- Mål och finansiering
- Ansvar
- Pensionsmedelsförvaltning

9.1 *Bakgrund*

Ljusdals kommun tillämpar den s k blandmodellen för redovisning av pensionsmedel. Blandmodellen innebär att enbart pensionsåtaganden för anställda i kommunens förvaltningsorganisation fr o m 1998 enligt de kommunala pensionsavtalen PFA och PA-KL ingår i kommunens pensionsavsättning. Pensionsförpliktelser inarbetade före 1998 redovisas som ansvarsförbindelse utanför kommunens balansräkning.

9.2 *Mål och finansiering*

Kommunens mål är att trygga de anställdas pensioner. För att finansiellt klara pensionsutbetalningarna i framtiden bör kommunen årligen sätta av medel ur överlikviditeten. Nivån på dessa avsättningar avgörs årligen av kommunfullmäktige.

Kommunen skall genom planerade avsättningar av medel 2006-2015 kapa topparna på de framtida pensionsutbetalningarna 2020-2034 och därmed säkra kommunens framtida pensionsåtaganden.

9.3 *Ansvar*

Kommunfullmäktiges ansvar:

- Ansvarar för att förvaltningen sker i överensstämmelse med Kommunallagen 8 kap §2-3.
- Beslutar årligen om avsättning av medel till pensionsförvaltning enligt denna plan.

Kommunstyrelsens ansvar:

- Ansvarar för att förvaltningen sker i enlighet med denna plan.
- Fastställer regler för intern kontroll.

9.4 *Pensionsmedelsförvaltning*

9.41 Placering av pensionsmedel

Skall följa denna finanspolicy.

För att minimera förvaltningsrisker skall kapitalförvaltningen tillämpa principer om matchning respektive diversifiering:

- Matchningsprincipen strävar efter att balansera tillgångsportföljen mot pensionsskulden. Placeringar skall ske med beaktande av pensionsåtagandets löptid.
- Diversifieringsprincipen används för att fördela portföljens placeringar på flera aktörer i syfte att minska risken.

9.42 Portföljfördelning

Procenttalen nedan anger den högsta andel som respektive tillgångsslag vid varje tidpunkt får utgöra av pensionsportföljens totala marknadsvärde.

- | | |
|---|--------------------------------|
| * Räntebärande värdepapper | max 100 % av portföljens värde |
| * Aktier och aktierelaterade instrument | max 50 % av portföljens värde |
| * Bankinlåning | max 20 % av portföljens värde |

Bankinlåning skall inte vara ett långsiktigt alternativ men tillåts under uppbyggningsskedet, i samband med pensionsutbetalningar samt vid omplaceringar i portföljen.

9.43 Etiska regler

Av etiska skäl tillåts inte placeringar i företag som har produktion eller försäljning av krigsmateriel, tobaksvaror eller alkoholvaror som sin huvudsakliga verksamhet. Placeringar inom sexindustrin skall ej heller medges.

9.44 Uppföljning

Åtterrapporering om utvecklingen i pensionsmedelsförvaltningen samt om efterlevnaden av denna plan skall ske till kommunstyrelsen i samband med delårsbokslut och årsredovisning.

10. Borgensåtaganden

Borgen ges normalt till företag ingående i kommunkoncernen. När kommunfullmäktiges beslut att medge kommunal borgen har vunnit laga kraft får underskrift av handlingar ske.

11. Rapportering och uppföljning

Rapportering av finansverksamheten skall ske till kommunstyrelsen i samband med delårsbokslut och årsredovisning.

Rapporten skall innehålla de uppgifter som har betydelse för den finansiella situationen.

12. Utvecklingsarbete

Målet är att kommunen skall ha en samordnad finansfunktion inom kommunkoncernen.

Ekonomienheten ansvarar för att denna policy löpande ses över och uppdateras.